

NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Sted:
Trondheim

Dato:
15.05.2026

Vår ref:
Deres ref:

26/00434-2
202604471-6

Driva Kraftverk DA sine kommentarer til krav om vilkårsrevisjon av reguleringene i Driva- og Toåvassdraget

Vi viser til NVEs brev av 03.03.2026 der Driva Kraftverk DA er bedt om å kommentere innkomne krav om revisjon av konsesjonsvilkår for Driva kraftverk, samt til sakens hjemmeside for NVE-sak 202604471. Under følger Driva Kraftverk DAs kommentarer til kravene og til de spørsmålene NVE har bedt konsesjonæren vurdere.

Driva Kraftverk DA vil bidra konstruktivt til et godt kunnskapsgrunnlag. Samtidig er vårt hovedsyn at krav om minstevannføring, magasinrestriksjoner eller andre tiltak som gir varig produksjons- og fleksibilitetstap bare kan vurderes dersom tiltakene er knyttet til dokumenterte skader eller ulemper fra eksisterende regulering, og dersom forventet miljønytte står i rimelig forhold til kostnader, krafttap og tap av regulerbarhet.

Revisjonskravet

Det har vært åpnet for å fremme revisjonskrav for Driva og Toåa vassdraget siden 2019-2022. I NVEs rapport 49/2013 er 109.Z Drivavassdraget, Festa-Vindøla satt i kategori 1.2- lavere prioritet. Vassdrag i kategori 1.2 er vurdert å ha lavere potensial for forbedring av viktige miljøverdier, og med antatt større krafttap av aktuelle tiltak sett i forhold til forventet miljøgevinst.

NVE har oversendt dokumenter fra Todalen Elveeigarlag, Sunndal kommune, Møre og Romsdal fylkeskommune, Forum for natur og friluftsliv Trøndelag og Oppdal kommune. Kravene og høringsinnspillene dreier seg i hovedsak om minstevannføring eller miljøbasert vannføring, fisk og vannmiljø, magasinmanøvrering, friluftsliv, erosjon, isforhold, landskap, overvåking og samordning med planene for Nedre Driva kraftverk.

Kravene er fremmet i tilknytning til høringen av melding og forslag til utredningsprogram for Nedre Driva kraftverk. Dette er viktig for avgrensningen av saken. Det er etter vårt syn riktig at konsekvensutredningen for Nedre Driva beskriver dagens Driva-regulering, gjeldende vilkår, driftsmønster og kumulative virkninger. Det betyr likevel ikke at ethvert høringsinnspill til et nytt O/U-prosjekt automatisk er et selvstendig eller tilstrekkelig begrunnet krav om revisjon av eksisterende konsesjonsvilkår.

For Oppdal kommune tas det et særskilt forbehold. Slik vi leser dokumentet er kommunens formelle vedtak primært formulert som merknader og innspill til utredningsprogrammet for Nedre Driva kraftverk, med krav om samlet vurdering av Driva og Nedre Driva. Driva Kraftverk DA ber derfor NVE avklare om Oppdal kommunes uttalelse skal behandles som et selvstendig krav om vilkårsrevisjon, eller som et høringsinnspill i Nedre Driva-saken med enkelte krav om utredning og samordning.

Driva Kraftverk DA

Telefon: 73 60 30 00

Postadresse:
Kløbuveien 118
7031 Trondheim

Besøksadresse:
Kløbuveien 118
7031 Trondheim

www.tronderenergi.no
tek.firmapost@tronderenergi.no
Org.nr: NO 947 590 618 MVA

Vi ber også NVE tydeliggjøre hvilke konsesjoner og hvilke vilkår som eventuelt omfattes av en revisjon. Enkelte krav viser til nytt prosjekt, nye inngrep, ny vannvei, deponier, anleggsdrift, ny pumpe ved Festa og mulig senking av LRV i Gjevilvatnet. Slike forhold må etter vårt syn behandles i konsesjonsprosessen for Nedre Driva og kan ikke forskutteres gjennom revisjon av eksisterende vilkår.

Reguleringen

Driva Kraftverk DA har følgende konsesjoner som er omfattet av vilkårsrevisjonskravene

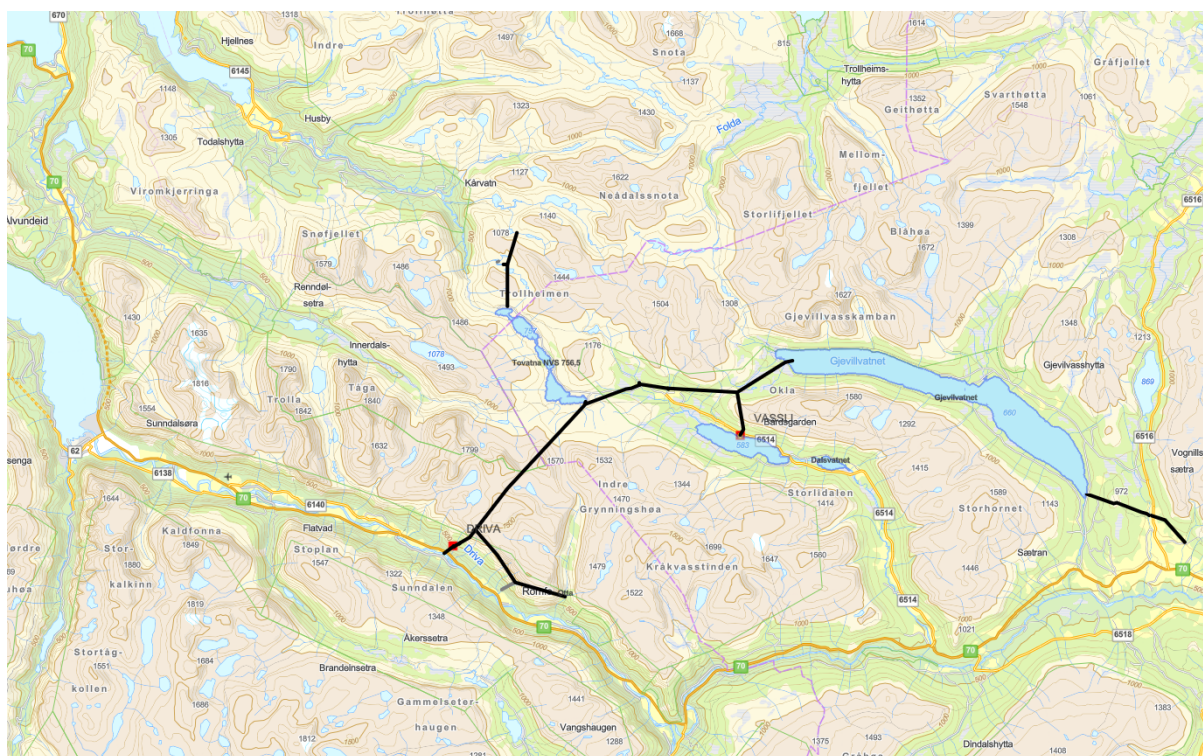
- Reguleringer og overføringer i forbindelse med bygging av Driva kraftstasjon (Festa Vindøla m.v.), kgl.res. av 31.10.1969.
- Erverv av fallrettigheter i Festa og Driva, kgl.res. av 17.11.1972.
- Planendring og ytterligere overføring for utbygging av Driva kraftverk, kgl.res. av 26.4.1974.
- Endring av manøvreringsreglement for Driva kraftverk, kgl.res. av 23.4.2004.

Dagens regulering omfatter nedbørsfeltene nord for Driva elv, men ikke selve hovedvassdraget. Driva kraftverk utnytter vann fra Gjevilvatnet og tilhørende overføringer i Drivavassdraget og tilgrensende nedbørfelt. Kraftverket ligger ved Fale i Sunndal kommune. Gjevilvatnet i Oppdal kommune er Driva Kraftverk sitt hovedmagasin. Dette er et senkningsmagasin uten dam som har 15 meter reguleringsevne. Ångårdsvatnet i Storlidalen ligger lavere enn Gjevilvatnet og blir pumpet opp i

Gjevilvatnet i Vassli pumpestasjon. I tillegg overføres vann fra Tovatna/Toåa-systemet og sidevassdrag via bekkeinntak inn i tilløpssystemet.

Kraftverket har stor betydning for regional og nasjonal kraftforsyning. Dagens anlegg har en installert effekt på 150 MW som gir om lag 600 GWh årlig produksjon i et normalår og har betydelig reguleringsevne. Denne reguleringsevnen er viktig både for energiproduksjon, effektleveranse og fleksibilitet i perioder der kraftsystemet har størst behov.

Det pågår samtidig en egen prosess for Nedre Driva kraftverk. Det planlagte prosjektet er et opprustings- og utvidelsesprosjekt med nytt kraftverk, ny vannvei fra Gjevilvatnet til Sunndalsfjorden, pumpe i Driva ved Festa, mulig senking av LRV i Gjevilvatnet og eventuelle nye bekkeinntak/overføringer. Disse planene er ikke en del av dagens konsesjonsvilkår, men kan gi grunnlag for samordnet kunnskapsinnhenting der det er hensiktsmessig.

Figur 1 Oversikt kart over hele kraftanlegget med magasiner, bekkeinntak, pumpe og kraftstasjon.

Minstevannføring og miljøbasert vannføring

Flere av kravene gjelder minstevannføring eller miljøbasert vannføring i Driva, Toåa og sideelver. Driva Kraftverk DA er skeptisk til slike krav når de ikke er konkret knyttet til dokumenterte flaskehalser, målbare miljøforbedringer og en positiv kost-nytte-vurdering.

Minstevannføring er et inngripende virkemiddel. Et pålegg om varig vannslipp kan gi betydelig tap av fornybar produksjon, vinterproduksjon, effektleveranse, magasinflexibilitet og mulighet til å produsere kraft når samfunnet trenger den mest. I tillegg kan tiltaket ha begrenset miljøeffekt dersom de viktigste flaskehalsene skyldes andre forhold enn vannføring, for eksempel substrat, skjul, vandringsforhold, temperatur, vannkvalitet, sedimenttransport, sykdomshistorikk, andre fysiske inngrep eller naturlige lavvannsperioder.

Eventuelle vannslipp fra magasin, overføringssystemer eller bekkeinntak er heller ikke bare et spørsmål om å «sette av» en vannmengde. Slike slipp vil kreve hyppigere tilsyn og økt aktivitet i områdene, tekniske arrangement, måling, styring, tilsyn, is- og flomhåndtering, sikkerhetsvurderinger og varige driftsbegrensninger. Dette må beskrives og kostnadsberegnes før et tiltak kan vurderes.

Pålagt driftsvannføring fra eksisterende kraftverk kan i noen situasjoner være teknisk mulig innenfor turbinens og anleggets begrensninger. Slike driftsrestriksjoner vil likevel redusere muligheten til å utnytte vannressursen optimalt for kraftproduksjon og effektleveranse. Det vil også kunne påvirke samspillet mellom dagens Driva kraftverk og et eventuelt nytt Nedre Driva kraftverk.

Dagens reglement beskriver et komplisert og omfattende regelsett for tvangskjøring av kraftverket, som ivaretar motstridende interesser. Vi har indikasjoner på at disse reglene, med tvungent samspill mellom vannføring i Driva og vannstand i Gjevilvatnet, fører til kjøring som kan være negativt for fisk og bunndyr i Driva. Dersom NVE åpner revisjon, er dette noe vi ønsker å se nærmere på.

Toåa og Tovatna

Todalen Elveeigarlag ber om revisjon og viser særlig til Toåa som gyte- og oppvekstområde for laks og sjøørret, behov for minstevannføring, fiskevandring, habitattiltak og overvåking. Møre og Romsdal fylkeskommune viser også til at Toåa er prioritert for minstevannføring/miljøbasert vannføring gjennom vilkårsrevisjon i regional vannforvaltningsplan.

Driva Kraftverk DA anerkjenner at Toåa er et sentralt tema i saken. Vi mener likevel at det ikke er grunnlag for å konkludere med vannslipp før det er gjennomført en stedsspesifikk vurdering av miljøtilstand, hydrologi, habitat og alternative tiltak.

Det er gjennomført en treårig undersøkelse av forholdene i Toåa, inkludert forslag til tiltaksplan. Arbeidet ferdigstilles i disse dager og vil kunne gi viktig innspill til hva som er flaskehalsen og relevante tiltak for Toåa. Videre vil vi løfte at slipp av minstevannføring kan påvirke vannstanden Tovatna, som ligger i Trollheimen landskapsvernområde, og ikke reguleres aktivt i dag.

Driva, laks og sjøørret

Driva er et nasjonalt laksevassdrag og har store potensielle verdier knyttet til anadrom fisk. Høy verdi er ikke alene tilstrekkelig grunnlag for å pålegge minstevannføring eller andre produksjonsreduserende vilkår. Det må påvises en klar sammenheng mellom eksisterende regulering, en konkret skade eller ulempe, og den forventede effekten av foreslått tiltak.

Kravene viser blant annet til mulig stranding, gassovermetning, utfordringer med fiskevandring, smoltutvandring, habitatforhold, temperatur og behov for spyle- eller lokkeflommer. Dette er relevante tema, men de må analyseres hver for seg. Effekter av dagens kraftverksdrift, naturlige hydrologiske variasjoner, historisk smittebelastning, bekjempelse av *Gyrodactylus salaris*, andre inngrep og virkninger av et eventuelt nytt Nedre Driva kraftverk må skilles tydelig fra hverandre.

Driva Kraftverk DA mener at tiltak for anadrom fisk bør vurderes i en trinnvis modell:

1. Oppdatere kunnskapsgrunnlaget for fiskebiologi, hydrologi, vannkvalitet, temperatur og habitat.
2. Identifisere konkrete flaskehalser for gyting, eggutvikling, ungfiskproduksjon, smoltutvandring og oppvandring.
3. Vurdere målrettede habitat- og vandringstiltak før varige vannslipp.

4. Vurdere driftsmessige tiltak eller tidsavgrensede forsøk dersom disse kan gi dokumenterbar effekt.
5. Først deretter vurdere eventuelle permanente vannføringskrav, og da med full kost-nytte-analyse.

Gjevilvatnet, Ångardsvatnet, Tovatna og innlandsfisk

FNF Trøndelag og Oppdal kommune peker på forhold knyttet til Gjevilvatnet, Ångardsvatnet og andre berørte vann, blant annet erosjon, is, badeplasser, båtliv, friluftsliv og fiskebestander. Vi oppfatter at innspillene gjelder særlig mulig senking av LRV i Gjevilvatnet og ny magasinoperering som følge av Nedre Driva.

Driva Kraftverk DA mener at virkninger av en eventuell ytterligere senking av LRV og endret manøvrering som følge av Nedre Driva må behandles i KU- og konsesjonsprosessen for Nedre Driva og ikke som en del av en ev. vilkårsrevisjon. En vilkårsrevisjon av dagens regulering kan ikke brukes til å forskuttere avbøtende vilkår for et prosjekt som fortsatt er under utredning.

For dagens regulering må eventuelle krav om magasinrestriksjoner være basert på dokumenterte skader eller ulemper fra eksisterende drift. Magasinrestriksjoner i perioder med mye ferdsel, fiske eller friluftsliv kan gi betydelige tap av fleksibilitet og produksjonsverdi, og bør ikke pålegges uten en konkret vurdering av faktisk nytte, alternative tiltak og kostnader.

Dersom det er behov for undersøkelser av innlandsfisk, erosjon, isforhold, strandsoner eller friluftsliv, bør dette i første rekke følges opp gjennom moderne standardvilkår eller som del av KU for Nedre Driva, avhengig av hvilket tiltak eller hvilken påvirkning saken gjelder.

Friluftsliv, landskap, erosjon, is og brukerinteresser

Kravene viser til betydelige friluftslivs- og landskapsinteresser i Gjevilvassdalen, Storlidalen, Trollheimen, Driva og tilgrensende områder. Driva Kraftverk DA har forståelse for at reguleringssoner, varierende vannstand og endret vannføring kan oppleves som negativt for enkelte brukergrupper.

Samtidig må vurderingen ta utgangspunkt i dagens regulerte situasjon og i hvilke skader eller ulemper som faktisk følger av eksisterende konsesjon. Det er ikke tilstrekkelig å vise til at et uregulert vassdrag ville hatt andre landskaps- eller opplevelseskvaliteter. Revisjonen må vurdere konkrete tiltak mot konkrete virkninger.

Mange aktuelle tiltak for landskap, friluftsliv, erosjon og sikkerhet kan normalt vurderes gjennom standardvilkår eller lokale avbøtende tiltak. Slike tiltak bør vurderes før produksjonsreducerende vannslipp eller magasinrestriksjoner.

Vi vil minne om at Trollheimen landskapsvernområde ble etablert etter utbyggingen av Driva Kraftverk og mener dette viser at området har friluftslivs- og landskapsverdi med dagens drift.

Regional vannforvaltningsplan og vannforskriften

Flere krav viser til vannforskriften, regional vannforvaltningsplan og behovet for å nå miljømål. Driva Kraftverk DA er enig i at vannforvaltningsplaner er relevante i en vilkårsrevisjon. Samtidig innebærer ikke vannforskriften at bestemte tiltak, som minstevannføring, automatisk skal pålegges.

For hver aktuell vannforekomst må det vurderes hva som er miljømålet, hvilke påvirkninger som er registrert, om vannkraft er eneste eller dominerende påvirkning, hvilke tiltak som faktisk kan gi miljøforbedring, og om kostnadene er forholdsmessige. Der miljømålet avhenger av flere påvirkere enn vannkraft, vil en vilkårsrevisjon alene ikke nødvendigvis være riktig eller tilstrekkelig virkemiddel.

Der et vannslipp framstår som eneste mulige tiltak for å løfte miljøtilstanden, må det samtidig vurderes om tiltaket er teknisk gjennomførbart og forholdsmessig. Dersom kostnadene, krafttapet eller de tekniske inngrepene er uforholdsmessige, må andre virkemidler, mindre strenge miljømål eller unntak vurderes i vannforvaltningssporet.

Samordning med Nedre Driva kraftverk

Driva Kraftverk DA er enig i at kunnskapsgrunnlaget for eksisterende Driva-regulering og Nedre Driva-prosjektet bør samordnes der dette er hensiktsmessig. En slik samordning kan bidra til et bedre og mer helhetlig beslutningsgrunnlag, redusere dobbeltarbeid og sikre at relevante kumulative virkninger blir belyst på en ryddig måte.

Det er samtidig viktig at vilkårsrevisjonen og konsesjonsbehandlingen av Nedre Driva behandles som to selvstendige beslutningsprosesser, med hvert sitt rettslige grunnlag, vurderingstema og vedtak. Samordning av kunnskapsgrunnlag, utredninger eller høringsprosesser må ikke innebære at utfallet av den ene saken forskutteres, binder eller legger føringer for utfallet av den andre. Eventuelle vilkår i revisjonssaken må begrunnes i virkninger av eksisterende regulering, mens vilkår for Nedre Driva må vurderes på grunnlag av det omsøkte prosjektets egne virkninger.

Samordning må heller ikke innebære at prosessene gjøres gjensidig avhengige på en måte som kan forsinke eller svekke noen av dem. Revisjonssaken kan ikke brukes til å forskuttere vilkår for et nytt prosjekt, og krav knyttet til Nedre Driva kan ikke flyttes over i revisjon av dagens konsesjon uten en konkret vurdering av om kravet faktisk gjelder virkninger av eksisterende regulering. Tilsvarende må forhold som hører hjemme i KU- og konsesjonsbehandlingen for Nedre Driva, behandles der.

Vi foreslår derfor at NVE skiller mellom tre kategorier krav:

- Krav som gjelder dagens regulering, og som kan vurderes i en eventuell vilkårsrevisjon.
- Krav som gjelder nye inngrep, ny vannvei, pumpe, senket LRV, deponier eller anleggsvirkninger, og som hører hjemme i KU- og konsesjonsbehandlingen for Nedre Driva.
- Krav som gjelder felles kunnskapsgrunnlag eller kumulative virkninger, og som kan samordnes uten at dette innebærer at det tas stilling til konkrete vilkår nå.

Et slikt skille vil gi en ryddig og effektiv prosess, hindre dobbeltbehandling og sikre at eventuelle tiltak vurderes med riktig beslutningsgrunnlag og i riktig sak. Det vil også gjøre det mulig å bruke samme faktagrunnlag der dette er relevant, uten at revisjonssaken og konsesjonsprosessen for Nedre Driva går på bekostning av hverandre.

Oversikt over relevant dokumentasjon

NVE har bedt om oversikt over relevant dokumentasjon. Driva Kraftverk DA mener at følgende dokumenter er relevante for en eventuell videre behandling:

Foldvik, A., Sundt-Hansen, L., Hindar, K. & Solem, Ø. 2023. Kartlegging av gyteområder og ungfiskhabitat i anadrom del av Drivavassdraget. NINA Rapport 2352. Norsk institutt for naturforskning.

Solem, Ø., Havn, T.B., Bøe, K., Aalbu, F., Jensås, J.G., Olstad, K. & Ulvan, E.M. 2026. Ungfiskundersøkelser i Drivavassdraget. Årsrapport 2025. NINA Rapport 2725. Norsk institutt for naturforskning.

Serie med undersøkelser i Driva:

Solem mfl. 2012, 2013a, 2013b, Solem & Aalbu 2014, 2015, 2016, Solem & Havn 2020 og Solem mfl. 2017a, 2018a, 2021, 2022, 2023, 2024.

Saksgård, R., Løkeberg, G., Robertsen, G. og Solberg I. 2023. Fiskebiologiske undersøkelser i Dalsvatnet, Ångårdsvatnet og Tovatna i Trollheimen, 2022. NINA Rapport 2305.

Sjursen, A. D., Kjærstad, G., Hårsaker, K., Davidsen, A. G., Rønning, L. & Davidsen, J. G. Fiskebiologiske undersøkelser i Gjevilvatnet, Oppdal kommune. Rapport 6 2023

Arnekleiv, J. V., Sjursen, A. D., Rønning, L., Davidsen, J. G. & Gjelland, K. Ø. Fiskebiologiske undersøkelser i Gjevilvatnet, Oppdal kommune, 2014. Rapport 6 2015

Kommende NINA-rapport fra undersøkelser i Vindøla.

Kommende Sweco-rapport fra undersøkelser og tiltaksplan i Toåa.

Behov for ytterligere utredninger/dokumentasjon

I forbindelse med utredningsprogrammet for Nedre Driva Kraftverk gjøres det en rekke utredninger og tetting av kunnskapshull. Vi tror dette vil gjøre det meste av kunnskaps behovet vil dekkes opp. Det som ev. må suppleres er konkrete vurderinger av løsninger/muligheter for anlegget til å ivareta kravene som er fremmet.

Opprustings- og utvidelsesmuligheter (O/U)

Driva Kraftverk DA utreder allerede et større O/U-prosjekt gjennom Nedre Driva kraftverk. Prosjektet kan gi betydelig økt fornybar kraftproduksjon og effekt, samtidig som det reiser spørsmål som må utredes grundig i egen konsesjonsprosess.

Dersom NVE åpner vilkårsrevisjon, bør arbeidet samordnes med O/U-prosessen der dette gir bedre kunnskap eller mer effektiv saksbehandling. Samordningen bør samtidig sikre at dagens revisjon ikke pålegger vilkår som svekker muligheten for å utvikle et samlet bedre kraftsystem- og miljømessig prosjekt før alternativene er utredet.

Driva Kraftverk DA vil i en eventuell revisjonsprosess redegjøre nærmere for muligheter og begrensninger knyttet til O/U, herunder samspill mellom dagens Driva kraftverk, eventuelt Nedre Driva kraftverk, pumpe ved Festa, manøvrering av Gjevilvatnet og eventuelle miljøtiltak. Tillegg vil vi se på muligheten for å utnytte eksisterende fall i dagens tunnelsystem og overføring av Langvatnet til Tovatnet som en del av en ev. vilkårsrevisjon.

Oppsummering

Driva Kraftverk DA mener at kravene inneholder flere tema som kan være relevante å belyse nærmere, særlig som del av kunnskapsgrunnlaget for Nedre Driva og en eventuell modernisering av vilkår. Samtidig er flere krav generelle, rettet mot et nytt prosjekt eller formulert uten tilstrekkelig dokumentasjon av årsakssammenheng, forventet miljønytte eller effekt.

Vårt hovedsyn kan oppsummeres slik:

- NVE bør avklare hvilke krav som faktisk er selvstendige revisjonskrav, særlig for Oppdal kommune.
- En eventuell revisjon må avgrenses til eksisterende konsesjonsvilkår og ikke forskuttere vilkår for Nedre Driva.
- Moderne standardvilkår kan være riktig virkemiddel for mange av kravene om undersøkelser, overvåking og fysiske miljøtiltak.
- Krav om minstevannføring, magasinrestriksjoner eller driftsbegrensninger må ikke legges til grunn uten stedsspesifikk dokumentasjon, vurdering av alternative tiltak og full kost-nytte-analyse.
- For Toåa, Driva og anadrom fisk bør prosessen bygges opp trinnvis, med flaskehalsanalyse og vurdering av habitat- og vandringsiltak før permanente vannslipp vurderes.
- Krafttap, effekttap og redusert regulerbarhet må tillegges betydelig vekt i vurderingen.

På dette grunnlaget ber Driva Kraftverk DA om at NVE i denne fasen ikke tar stilling til konkrete krav om minstevannføring, miljøbasert vannføring, magasinrestriksjoner eller andre produksjonsreduserende vilkår. Dersom NVE åpner revisjon, bør NVE først fastsette en tydelig avgrensning av saken og be om et revisjonsdokument som gir et etterprøvbart grunnlag for vurdering av miljønytte, kostnader og alternative tiltak.

Med vennlig hilsen
Driva Kraftverk DA

Petter Hersleth
Daglig leder, Driva Kraftverk DA